

پروستات

انجمن اورولوژی ایران

دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس
معاونت سلامت
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

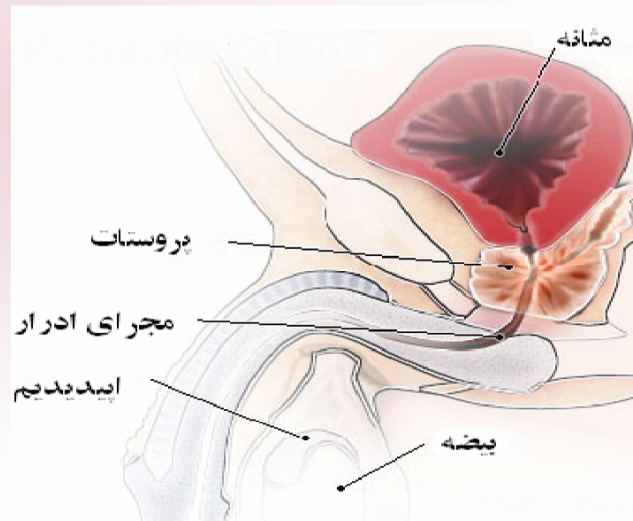

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پروستات چیست؟

پروستات یکی از اعضای ویژه مردان است. معمولاً به اندازه گردو بوده و پایین‌تر از مثانه در لگن قرار گرفته است. پروستات قسمت ابتدایی مجرای ادراری آقایان را احاطه می‌کند. (شکل ۱)

(شکل ۱)

آیا می‌دانید عملکرد پروستات در انسان چیست؟

پروستات مایعی ترشح می‌کند که هنگام انزال همراه با مایع منی خارج می‌گردد.

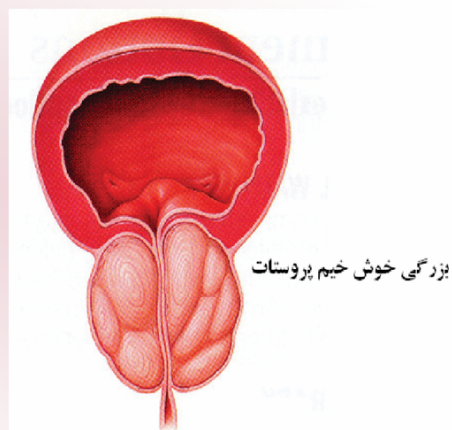
بیماری‌های مهم پروستات چیستند؟

بزرگی خوش‌خیم پروستات، سرطان پروستات و عفونت پروستات.

بزرگی خوش خیم پروستات

بزرگی خوش خیم پروستات چیست؟

بزرگی خوش خیم پروستات بیماری شایع مردان مسن می باشد. در اثر بزرگ شدن پروستات، مجرای ادرار تحت فشار قرار گرفته و راه خروجی ادرار مسدود می شود. (شکل ۲)

در چه افرادی بزرگی خوش خیم پروستات بیشتر دیده می شود؟

شیوع این بیماری با افزایش سن بیشتر می شود، به طوری که بیش از پنجاه درصد مردان بالای ۵۰ سال و ۹۰٪ بیماران بالای ۸۰ سال مبتلا به بزرگی خوش خیم پروستات هستند. تاکنون علت بزرگ شدن پروستات مشخص نشده است.

بزرگی خوش خیم پروستات چه علائمی ایجاد می کند؟
علائم این بیماری به علت فشار پروستات بر مجرای
ادراری ایجاد می شوند (شکل ۲) و عبارتند از:

(۱) کاهش فشار و قطع و وصل شدن جریان ادرار

(۲) تأخیر در شروع ادرار

(۳) نیاز به تخلیه مکرر ادرار و احساس باقی ماندن ادرار
در مثانه پس از ادرار کردن

(۴) قطره قطره آمدن ادرار پس از اتمام ادرار کردن

(۵) تکرر ادرار در روز و شب

(۶) زور زدن هنگام ادرار کردن

**بیمارانی که علائم گفته شده را دارند، بایستی به
متخصص اورولوژی مراجعه نمایند تا تحت معاینه و
بررسی قرار گیرند.**

سرطان پروستات نیز به علت بزرگی پروستات گاهی با
علائم فوق دیده می شود.

آیا می دانید در صورت عدم درمان، بزرگی خوش خیم
پروستات می تواند عوارضی به دنبال داشته باشد؟

در صورت عدم درمان عوارض عبارتند از:

۱- انسداد کامل راه خروج و بند آمدن ادرار

۲- خونریزی ادراری

۳- تشکیل سنگ مثانه

۴- عفونت‌های ادراری

۵- نارسایی کلیه

۶- از کار افتادن مثانه

در صورت عدم درمان بزرگی خوش خیم پروستات می‌تواند موجب نارسایی کلیه شود.

راه‌های تشخیص این بیماری چیست؟

علائم ذکر شده در قسمت قبل احتمال این بیماری را مطرح می‌نماید. برای تشخیص قطعی باید کارهای زیر انجام شوند:

- پزشک می‌تواند با انجام معاینه پروستات آن را لمس کرده و بزرگ شدن اندازه آن تشخیص دهد.

- برای بررسی بیشتر از آزمایش خون و ادرار و سونوگرافی کلیه‌ها مثانه و پروستات استفاده می‌شود.

- بهتر است بدانید بزرگی خوش خیم پروستات علت سرطان پروستات نمی‌باشد، ولی احتمال دارد بزرگی خوش خیم و بدخیم پروستات با هم وجود داشته باشند. بنابراین لازم است در تمامی بیمارانی که با علائم بزرگی خوش خیم پروستات مراجعه می‌کنند. آزمایش PSA خون و معاینه پروستات انجام شود.

چه راه‌های درمانی برای بزرگی خوش خیم پروستات وجود دارد؟

درمان به دو صورت دارویی و جراحی می‌باشد. نوع درمان بستگی به وضعیت بیمار دارد.

چه درمان‌های دارویی برای بزرگی خوش خیم پروستات وجود دارد؟

۱- شل کننده‌های عضلات پروستات: مهمترین داروهای استفاده شده در درمان بزرگی خوش خیم پروستات هستند. از جمله این داروها می‌توان به پرازوسین (Prazosin)، ترازوسین (Terazosin) و تامسولوسین (Tamsulosin) اشاره کرد. این داروها موجب بهبود جریان ادراری و تخفیف علائم می‌شوند، اما تأثیری بر اندازه پروستات ندارند. عوارض این داروها عبارتند از سرگیجه به هنگام تغییر وضعیت از نشسته به ایستاده، احساس سبکی سر و ضعف ...

۲- فیناستراید: دارویی است که به تنهایی اثر کمی در بهبود علائم ناشی از بزرگی پروستات دارد، ولی در موارد کمی باعث کوچک شدن پروستات می‌گردد.

۳- داروهای گیاهی: مانند پیجیوم که اثر آنها ثابت نشده است.

بیمارانی که دچار یک یا چند تا از علایم زیر در زمینه بزرگی پروستات باشند نیاز به عمل جراحی پروستات دارند:

- (۱) عفونت‌های مکرر ادراری (۲) سنگ مثانه
- (۳) خونریزی مکرر ادراری (۴) علایم نارسایی کلیه
- (۵) عدم پاسخ مناسب به درمان دارویی

چه روش‌های جراحی برای درمان بزرگی خوش خیم پروستات وجود دارد؟

- ۱- تراشیدن پروستات از طریق مجرا (TUR-P).
- ۲- جراحی باز پروستات در مواردی که اندازه پروستات بزرگ باشد. جراحی پروستات به روش باز انجام می‌شود.

روش‌های جدید درمان بزرگی پروستات

از امواج رادیویی، لیزر یا امواج مافوق صوت در درمان بزرگی خوش خیم پروستات استفاده می‌شود. این روشها در حال تحول بوده و هنوز نتایج طولانی مدت آنها مشخص نشده است.

سرطان پروستات

سرطان پروستات چیست؟

سرطان پروستات عبارت است از رشد سلول‌های بدخیم در داخل پروستات. سرطان پروستات یکی از شایع‌ترین سرطان‌ها در مردان در کشورهای غربی می‌باشد. بهتر است بدانید احتمال بروز این سرطان با افزایش سن زیاد می‌شود. به طوری که می‌توان گفت احتمال اینکه یک مرد ۵۰ ساله تا آخر عمرش از نظر بافت شناختی به سرطان پروستات مبتلا شود نسبتاً زیاد است ولی اکثر آنها در طول عمر از نظر بالینی بدون علامت باقی می‌مانند. و تا آخر عمر هیچ مشکلی برای شخص مبتلا ایجاد نمی‌کنند.

علت سرطان پروستات چیست؟

علت آن مانند اغلب سرطان‌ها ناشناخته است.

بهتر است بدانید خطر ابتلا به سرطان پروستات در کسانی که سابقهٔ فامیلی این بیماری را دارند بیشتر است این مردان حتی اگر هیچ علامتی از بیماری نداشته باشند باید از سن چهل و پنج سالگی به بعد بطور منظم تحت بررسی و معاینه قرار بگیرند.

برخی محققین نشان داده‌اند مصرف چربی زیاد در رژیم غذایی شانس ابتلا به سرطان پروستات را افزایش می‌دهد.

علائم سرطان پروستات چیست؟

سرطان پروستات در مراحل اولیه هیچ علامتی ایجاد نمی‌کند. در مراحل بعدی ممکن است علائم زیر دیده شود:

(۱) علائم اولیه: این علائم شبیه علائم بزرگ شدن خوش خیم پروستات که در قسمتهای قبل گفته شد می‌باشند.

(۲) علائم مراحل پیشرفته بیماری پس از دست‌اندازی سرطان به سایر نقاط بدن ایجاد می‌گردند مانند دردهای استخوانی، بالا رفتن اوره خون، کم‌خونی و کاهش وزن شدید.

چگونه می‌توان سرطان پروستات را تشخیص داد؟

- معاینه پروستات توسط پزشک.
- آزمایش PSA خون: (آنتی ژن اختصاصی پروستات در سرم خون). در اکثر موارد سرطان پروستات PSA خون افزایش می‌یابد.
- نمونه‌برداری پروستات: در صورت معاینه غیرطبیعی

بودن PSA خون نمونه برداری پروستات انجام می شود تا سرطان پروستات تشخیص داده شود.

بهتر است در مردان بالای ۵۰ سال، آزمایش PSA خون و معاینه پروستات توسط متخصص اورولوژی انجام گیرد. در بیمارانی که سابقه فامیلی مثبت دارند، این بررسی های باید از ۴۵ سالگی شروع شود.

در صورت عدم تشخیص به موقع سرطان پروستات و گسترش بیماری به سایر نقاط بدن این بیماری غیرقابل درمان و منجر به مرگ می شود.

راه های درمانی سرطان پروستات:

انتخاب نوع درمان بر اساس میزان پیشرفت سرطان است.

- در سرطان محدود به پروستات که به سایر نقاط انتشار نداشته باشد، با هدف ریشه کنی بیماری دو انتخاب وجود دارد: ۱- جراحی پروستات ۲- اشعه درمانی.

- در سرطان پیشرفته درمان شامل اشعه درمانی، هورمون درمانی و درمان های حمایتی است. توقف هورمون های ضروری برای رشد و نمو سلول های بدخیم به دو روش

قابل انجام است:

۱ - تجویز داروهای هورمونی خاص: از مهم‌ترین این داروها میتوان به آنالوگهای GnRh (مثل دیفرلین Diphereline) اشاره نمود که با تزریق ماهیانه فقط یک آمپول ضمن حفظ بیضه تولید هورمونهای مورد نیاز حیات سلولهای بدخیم پروستات را مهار نموده، موجب توقف رشد و تکثیر این سلولها گردیده و میزان PSA (آنتی ژن اختصاصی پروستات در سرم خون) را به محدوده طبیعی برمیگرداند و جایگزین مناسبی در درمان بیماران می باشد که فاقد معیارهای لازم جهت عمل جراحی هستند.

۲- جراحی و خارج کردن بیضه ها

این روش ها فقط رشد سلولهای سرطانی را متوقف میکند و لی آن را از بین نمی برد، بنابراین احتمال عود بیماری پس از چند سال وجود دارد، بنابراین:

تشخیص زود هنگام سرطان پروستات با انجام آزمایش PSA خون و معاینه سالانه از ۵۰ سالگی به بعد امکان پذیر می باشد. تشخیص زود هنگام درمان به موقع و ریشه کن نمودن سرطان پروستات را ممکن می سازد

پروستاتیت

پروستاتیت چیست؟

پروستاتیت عفونت پروستات می باشد که بیماری ویژه مردان جوان (بین ۲۰ تا ۴۰ سالگی) است.

دو نوع حاد و مزمن دارد.

بیماران با چه علائمی مراجعه می کنند؟

نوع حاد با تب و لرز، درد استخوانی و درد تمام بدن تظاهر می نماید. سوزش ادرار، تکرر ادرار، سخت ادرار کردن، کدر شدن ادرار و احساس سنگینی در ناحیه زیر بیضه ها و داخل مقعد از علایم اختصاصی آن می باشند. پروستاتیت حاد ممکن است منجر به بند آمدن کامل ادرار شود.

برای درمان معمولاً نیاز است بیمار در بیمارستان بستری شود و آنتی بیوتیک از راه ورید برای وی تزریق شود. بیماری در عرض چند روز پس از درمان مناسب بهبود می یابد.

ممکن است پروستاتیت حاد تبدیل به پروستاتیت مزمن یا آبسه پروستات بشود.

آبسه پروستات نیاز به جراحی برای تخلیه آبسه دارد.

پروستاتیت مزمن بیماری است که مدت های طولانی باعث ایجاد مشکل برای شخص مبتلا گردد. درمان آن طولانی است و نیاز به همکاری مستمر پزشک و بیمار دارد.

